

καὶ τῆς παλαιᾶς τε καὶ νέας διαθήκης Ἐνετίῃσι 4536 παρὰ Ζανετίῳ μεταπωθὲν αὐτόθι ἐπιδιωρθωμένον τῷ 4567.

Ἐκτὸς τούτου ἔγραψεν ὁ Καρτάνος—Λόγους συνεκδοθέντας τῷ Ἄνθι καὶ μεταπωθέντας μετὰ τοῦ Θησαυροῦ Δαμασκηνοῦ (Ἐνετίῃσι 4628).

—Ἐκθεσιν τοῦ θεοῦ καθήκοντος.

—Ἱατροσόφιον συνταχθὲν καὶ ἐκλεχθὲν ἀπὸ τῶν τριῶν ἱατρῶν Ἱπποκράτους, Γαληνοῦ, καὶ Μελετίου (1).

Παχώμιος Ῥουσάνος.

Ἐγεννήθη ἐν Ζακύνθῳ (2), καὶ ἐκουρεύθη μοναχὸς ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῶν Κρημνῶν. Ἐξελθὼν τῆς πατρίδας του, περιηγήθη πολλὰς τῆς Ἑλλάδος χώρας, μετέβη εἰς τὸν Ἄθωνα, καὶ ἐπροσκύνησε τοὺς Ἁγίους τόπους. Εἶτα δ' ἐπεσκέφη τὴν Βενετίαν καὶ συνεσχέτισθη μετὰ πολλῶν ὀρθοδόξων ἀρχιερέων, ιερέων, μοναχῶν, καὶ προύχόντων.

Αὐτῶς ἀποζῶν ὁ Παχώμιος, ὁ καὶ *βακενδύτης* ἐπονομαζόμενος ἐγένετο οὐ μόνον ἔνθερμος τῶν πατρῶων δογματῶν ζηλωτῆς, ἀλλὰ καὶ γόνιμος καὶ φιλόπονος συγγραφεὺς, θεράπων ὄχι εὐκαταφρόνητος τῆς ἰδίας γλώσσης, ἐπαγγελλούμενος γραμματικὴν καὶ τὸ διδασκαλικὸν ἔργον μετερχόμενος· καὶ δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὡς λέγει ὁ Φιλιππῆς, ὅτι κατὰ σύγκρισιν ἔχει τὸν πρῶτον τόπον μετὰ τῶν λαγίων Ἑλλήνων, ὅσοι κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τῆς ΙΣΤ' ἑκατονταετηρίδος ἐπαιδεύθησαν ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἔζων ἐντὸς αὐτῆς.

Ἰδίᾳ ὁ Ῥουσάνος ἠγέρθη δριμύς ἐπιτιμητῆς τοῦ Καρτάνου, πολλὰ γράψας καὶ ἐνεργήσας πρὸς καταστροφήν τῶν ὑπὸ τοῦ ἀθλίου ἐκείνου αἰρεσιάρχου ἐνσπειρομένων ζιζανίων.

Πρὸς τούτοις δὲ εἰς τὸν Ῥουσάνον ἀνήκει ἡ πρωτοβουλία τῆς συγκριτικῆς διερευνήσεως τῶν κατὰ τόπους ἰδιωμάτων τῆς καθομιλουμένης γλώσσης, ὑπὸ τοῦ Κοραῆ ἐπ' ἐσχάτων διὰ μακρῶν ἀναπτυχθείσης.

Ὁ Παχώμιος ἀπεβίωσεν, ἀγνοουμένου τοῦ ἔτους, ἐν Ζακύνθῳ ἐν τῇ μονῇ τῶν Κρημνῶν, ἔνθα κατετέθησαν καὶ τὰ πολυάριθμα αὐτοῦ συγγράμματα, ὕστερον μεταχθέντα εἰς Βενετίαν.

(1) Φιλιππῆ, Παρέργων φυλ. Α'.—Ἑλληνομν. σελ. 442, καὶ 449.

(2) Ἡ οἰκογένεια τοῦ Ῥουσάνου περισωθεῖσα μέχρι τοῦ 1688 παντελῶς ἐξέλιπε κατὰ τὸν ἐν Ζακύνθῳ ἐνοσχέψαντα τρομερὸν λοιμὸν τῆς 24 Νοεμβρίου, ὡς λέγει ὁ Μάτσης ἐν τῷ ἡμερολογίῳ του: «Ἠγροικήθηκε ἡ πανοῦκλα στὴ Ζάκυνθο, καὶ ἐξέκληρσε ὁ Ῥουσάνος καὶ ὁ Κουρσιμάλης». Βλ. Κ. Σάθα Ἑλληνικὰ Ἀνέκδοτα, τόμ. Δ'. σελ. 217.